

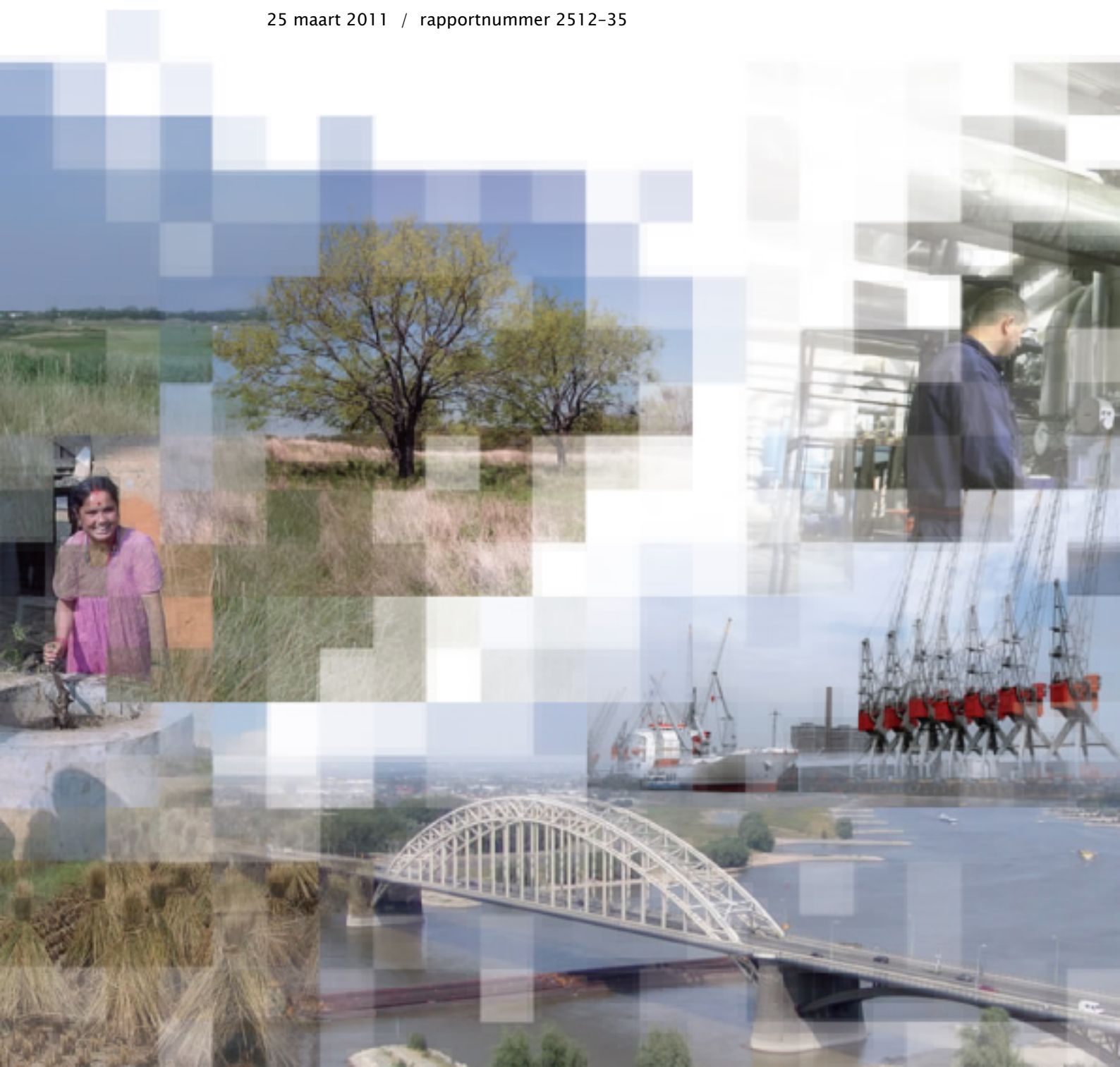

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 / Greenport Venlo

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

25 maart 2011 / rapportnummer 2512-35

1. Hoofdpunten van het MER

Rijk, provincie en gemeenten hebben het voornemen om het gebied Klavertje 4 / Greenport Venlo (K4) verder tot een omvangrijk, duurzaam werklandschap te ontwikkelen. Het gebied moet ruimte bieden aan onder andere glastuinbouw, logistieke bedrijven, agribusiness en aanverwante bedrijven en instellingen. Tevens wordt gewerkt aan nieuwe infrastructuur en het realiseren van duurzame mobiliteitsoplossingen, de versterking van de groenstructuren, duurzame energiesystemen en de realisatie van een duurzaam watersysteem. De drie gemeenten in het plangebied, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Venlo, willen in samenwerking met de provincie een intergemeentelijke structuurvisie voor het gebied Klavertje 4 vaststellen. De Development Company Greenport Venlo (DCGV) treedt daarbij op als coördinator. Ten behoeve van de structuurvisie wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- De rol van Klavertje 4 / Greenport Venlo in de regionale context. Ga daarbij in op de bijdrage die de gebiedsontwikkeling moet leveren aan het openhouden van het landschap in de regio Noord-Limburg en het clusteren van activiteiten op het gebied van logistiek, glastuinbouw, intensieve veehouderij, water en energie;
- Een beschrijving van alle projecten en activiteiten die in Klavertje 4 / Greenport Venlo plaatsvinden. Maak een helder onderscheid tussen de voornemens aan de ene kant en de huidige activiteiten en autonome ontwikkeling aan de andere (binnen de looptijd van de structuurvisie en daarna). Geef aan hoe de voorgenomen gebiedsontwikkeling in de tijd is gefaseerd en in welke mate een ontwikkeling als zeker kan worden aangenomen. Geef aan voor welke voornemens voor plannen en activiteiten de besluitvorming over de Structuurvisie kaderstellend is;
- Een vertaling van de ambities en randvoorwaarden zoals die voor natuur, water, landschap en cultuurhistorie zijn ontwikkeld naar ontwerpcriteria voor de gebiedsontwikkeling, waarin opgenomen:
  - o de kaders voor ruimtelijke ontwikkeling en milieu zullen worden vastgelegd in de kaderstellende structuurvisie en het 'MoederMER' ten behoeve van de op te stellen bestemmingsplannen en vergunningen. Ga in op:
    - de uitwerking van het Ledderconcept voor de natuur in het gebied in ecoducten en verbindingen;
    - de verkeersstructuur;
    - de reserveringen voor klavers, windmolens, golfbaan en railterminal;
  - o de ontwerpcriteria waarbinnen thema's, projecten, deelgebieden en het totale gebied zich kunnen ontwikkelen zoals:
    - Ruimtelijk verdelingsplan voor de maximaal te benutten milieuruimte voor glas en intensieve veehouderij;

---

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissierner.nl onder 'Adviezen Commissie'.

- De te realiseren kwaliteitsdoelen per project en/of deelgebied;
- De Cradle to Cradle ontwerpcriteria voor invulling van het hele gebied;
- Ontwikkel een toetsingskader met daarin de wettelijke kaders, beleidsmatige kaders en randvoorwaarden die vanuit de omgeving worden gesteld aan de gebiedsontwikkeling;
- Een verkenning van de 'hoeken van het speelveld' van de gebiedsontwikkeling. Geef aan welke keuzemogelijkheden en flexibiliteit er nog is bij de invulling van het gebied. Werk dit uit in verschillende varianten en scenario's waarmee kan worden verkend wat de maximale ruimte is voor de ontwikkeling van het gebied en hoe het gebied robuust kan worden ontwikkeld;
- Een toets van de effecten van de structuurvisie aan wettelijke kaders, als ook een toets op duurzaamheidsambities, zodat deze ambities bij afweging van keuzes kunnen worden betrokken. Betrek daarin ook effecten voor omwonenden op de leefomgeving.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau planMER structuurvisie Gebiedsontwikkeling Klavertje 4/ Greenport Venlo (25 januari 2011). Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in deze notitie voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond

Beschrijf de achtergronden van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4. Ga daarbij in op de verschillende besluiten die al zijn genomen. Beschrijf de verschillende keuzes die daarbij zijn genomen ten aanzien van de locatiekeuze, de ontsluiting, de structuur en de bestemmingen in het gebied. Leg de relatie met de (gebieds-)ontwikkelingen² in de omgeving en geef aan hoe afstemming plaatsvindt. Ga hierbij in op het achterliggende concept om de ontwikkelingen van logistiek, glastuinbouw, intensieve veehouderijen en bedrijventerreinen te bundelen zodat elders in de regio natuur en landschap behouden blijft.

2.2 Probleem- en doelstelling

Geef een onderbouwing van:

- De vraag naar kavels voor glastuinbouw, agribusiness en (logistieke) bedrijvigheid. Maak hierbij gebruik van recente marktanalyses en behoefteanalyse waar in de notitie R&D naar wordt verwezen;
- De fasering van de gebiedsontwikkeling, in relatie tot de vraag naar ruimte, waarbij onderscheid is gemaakt tussen meer zekere ontwikkelingen de komende 10 jaar en meer onzekere ontwikkelingen in het gebied op langere termijn (2030–2040).

2.3 Beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het vaststellen van de Structuurvisie. Geef aan wat dit betekent voor de gebiedsontwikkeling in termen van randvoorwaarden, uitgangspunten en ambities. Ga daarbij in ieder geval in op:

- De Natuurbeschermingswet, geef aan welke Natura2000-gebieden in het studiegebied liggen en geef aan hoe de instandhoudingsdoelen in de concept beheersplannen voor deze gebieden zijn uitgewerkt;
- 'Wet luchtkwaliteit' (Wet milieubeheer) en het Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (NSL);
- De vigerende bestemmingsplannen in het plangebied;
- Het Provinciaal beleid van Limburg en Noord-Brabant (als onderdeel van het studiegebied).

---

² Baseer deze onder andere op de bestaande gemeentelijke en provinciale beleidsplannen.

2.4 Besluitvorming en vervolgbesluiten

Het MER wordt opgesteld voor de intergemeentelijke Structuurvisie. Deze Structuurvisie zal het ruimtelijk beleidsdocument vormen op basis waarvan bestemmingsplannen worden opgesteld en omgevingsvergunningen worden verleend. Dit vraagt een bepaalde mate van concreetheid, maar ook flexibiliteit. Geef aan hoe wordt omgegaan met strategische ruimtereservering en het vastleggen van de bestemmingen. Geef aan welke bandbreedtes het ruimtelijk programma heeft, door de verschillen en de maximale ontwikkelruimte te beschrijven.

MoederMER

De notitie R&D geeft aan dat het planMER een basis moet bieden voor projectMER-en en m.e.r.-beoordelingen, die in het vervolgtraject nodig zijn, zo efficiënt mogelijk uit te kunnen voeren. Het planMER wordt daarom een 'moederMER' genoemd dat informatie en onderbouwing van vervolg MER-en moet leveren.

Het moederMER moet inzicht geven in de milieueffecten op verschillende niveau's. Motiveer daarom op welke onderdelen het MER concreet op effecten ingaat, gezien de mate van zekerheid van de voornemens op korte termijn en op lange termijn. Daar waar ontwikkelingen onzeker zijn en/of op langere termijn zijn voorgenomen kan worden volstaan met bandbreedtes. Werk de volgende zaken uit:

- De effecten van de grootschalige ingrepen in het studiegebied;
- De milieugrenzen waarbinnen het gebied zich kan ontwikkelen, de milieukaders en randvoorwaarden en de verdeling daarvan over de gebiedsontwikkeling;
- richtlijnen en toetsingscriteria per deelgebied of project die in vervolgprocedures kunnen worden ingezet.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Ambities en ontwerputgangspunten

Werk de ambities uit de notitie R&D nader uit tot ontwerpcriteria voor de gebiedsontwikkeling, bestaande uit kaders voor ruimtelijke ontwikkeling en milieu:

- Waterhuishouding, de ambitie is om de ontwikkelingen zoveel mogelijk waterneutraal te laten plaatsvinden met hydrologisch evenwicht, water vormt een ruimtelijke drager van het ontwerp;
- Landschap en natuur, doel is het creëren van een aantrekkelijke werk- en recreëromgeving, kansen voor ruimtelijke kwaliteit benutten, onderscheidend vermogen en identiteit van Klavertje 4/Greenport Venlo. (Ledderconcept met Westelijke staander en Oostelijke staander) en aandacht voor de inrichting van de drie groene sporten;
- Verkeer en vervoer, de Greenportlane (GPL) als ontsluiting van het gebied, de Klaverstructuur speelt een rol in de ontsluiting van het gebied. Aanvullend op verkeer over de weg is er ruimte gereserveerd voor een railterminal. Opgave in het MER:
  - o Karakter van de GPL en de directe aansluiting naar de klavers;
  - o Noodzaak ontwikkeling 2^e fase GPL;

- o Ontsluiting Californië, railterminal en Trade Port West door GPL;
- Duurzaamheid en Cradle tot Cradle (C2C), de C2C-filosofie is vertaald naar ruimtelijke uitgangspunten. Werk deze uitgangspunten in het MER verder uit in het voorkeursalternatief. De C2C doelstellingen daarbij zijn:
  - o Zelfvoorzienend voor energie en water;
  - o Uitwisselen van afvalstoffen en grondstoffen, bevorderen door een gericht vestigingsbeleid.

Maak inzichtelijk hoe de ontwerpcriteria worden gebruikt voor het opstellen van het voorkeursalternatief, bouwstenen en varianten. Geef inzicht in synergievoordelen zoals restwarmtegebruik en (gesloten) waterkringlopen. Geef aan hoe projecten en functies elkaar kunnen beïnvloeden of versterken. Werk uit welke voordelen hier zijn te behalen.

Maak inzichtelijk hoe de ontwerpcriteria worden vastgelegd in de kaderstellende structuurvisie en moeten worden gebruikt bij de ontwikkeling van de daaropvolgende bestemmingsplannen.

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Geef een goede afbakening tussen de reeds vastgelegde ontwikkelingen in het gebied en de voorgenomen activiteiten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Breng in het planMER de gevolgen van de totale gebiedsontwikkeling in beeld. Van belang daarbij is om onderscheid te maken in:

- huidige situatie en autonome ontwikkeling (waaronder Greenportlane);
- ontwikkelingen die zijn voorzien in plannen waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden, maar die momenteel lopen (zoals bestemmingsplan/MER Trade Port Noord);
- voorgenomen activiteiten die zijn voorzien binnen de op te stellen Structuurvisie Gebiedsontwikkeling Klavertje 4.

De tweede fase van de Greenportlane speelt een cruciale rol in de gebiedsontwikkeling, die een proces is dat enkele decennia in beslag kan nemen. De Commissie adviseert daarom (in navolging op eerdere adviezen) voor een aantal prognosejaren (2020, 2030 en 2040) inzicht te verschaffen in de verwachte verkeersontwikkelingen. Het is van belang de autonome groei van het verkeersaanbod in het plan- én studiegebied goed in kaart te brengen. Onderbouw de ruimtelijke aannames die voor het verkeersmodel worden gedaan. Maak berekeningen conform de netwerkanalyse, de laatste landelijke ontwikkelingen en het provinciaal mobiliteitsplan. Daar waar onzekerheden over ontwikkelingen bestaan adviseert de Commissie gebruik te maken van scenario's. Voor de periode 2020-2030 en 2030-2040 zal het hier gaan

om een bandbreedte in de te verwachten gebiedsontwikkeling met navenante ontwikkeling van het verkeersaanbod.

3.3 Alternatieven en varianten

In het Masterplan is al rekening gehouden met aspecten van milieu en duurzaamheid. Om deze reden zullen er in het planMER geen volwaardige alternatieven worden onderzocht. Laat zien hoe de ambities voor milieu en duurzaamheid zijn uitgewerkt in het voorkeursalternatief. Werk in het MER varianten uit voor:

- de dilemma's die er nu nog zijn op variabele planonderdelen voor de komende 10 jaar;
- de verschillende toekomstscenario's en de denkbare invullingen van het gebied op langetermijn, gebruik deze verkennings als een robuustheidstoets;
- verdergaande 'duurzaamheidsoptimalisatie'.

Volgens de notitie R&D betreffen de voorgenomen activiteiten:

- glastuinbouw;
- intensieve veehouderij;
- railterminal;
- windturbines;
- golfbaan (27 holes);
- tweede fase van de Greenportlane, hoofdontsluiting Klavertje 4 gebied op de A67;
- ontwikkeling van een robuuste groenstructuur.

Beschrijf voor deze voorgenomen activiteiten:

- de locatie, omvang (hectare) en aantallen (in relatie tot m.e.r.-plicht);
- de invulling van het deelgebied (Klaver);
- de verschillende functies, omvang, eisen, randvoorwaarden etc.;
- fasering;
- combinatiemogelijkheden met andere functies.

De Commissie adviseert om bouwstenen / varianten te ontwikkelen voor:

- de omvang, functie en grenzen van de klavers (geef aan voor welke klavers dit van toepassing is);
- de ontsluiting van het noordelijk plandeel;
- de Greenportlane fase 2;
- het energieplan;
- het landschapsplan, denk hierbij aan de uitwerking van het ecologische ambitieniveau van het reeds vergevorderde plan;
- watersysteem.

Toekomstscenario

De Commissie adviseert één of meer scenario's uit te werken gericht op de planperiode 2030 – 2040, hanteer daarin mogelijke positieve of negatieve mondiale (economische) ontwikkelingen als vertrekpunt. Geef aan wat de consequenties van dergelijke scenario's kunnen zijn voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 en hoe de uitkomsten kunnen worden gebruikt om een robuuste gebiedsontwikkeling te realiseren.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Inleiding

De Commissie adviseert om in het MER gebruik te maken van de gegevensbestanden die voor de gebiedsontwikkeling worden opgesteld.

Het PlanMER vormt een ‘moeder-MER’ voor projectMER-en en m.e.r.-beoordelingen die in de toekomst moeten worden uitgevoerd. Onderzoeken in het MER moeten daarom:

- de bandbreedtes van milieueffecten in beeld brengen;
- onderscheid maken tussen zekere ontwikkelingen op korte termijn en onzekere ontwikkelingen op lange termijn;
- de flexibiliteit in het programma beschrijven;
- inzicht geven in de (op zichzelf staande) effecten van de verschillende ontwikkelingen;
- de cumulatieve effecten van de totale ontwikkeling.

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen voor lucht-, water-, bodemkwaliteit en aantallen gehinderden worden bepaald. Ga in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid, e.d.) en in de gehanteerde rekenregels/-modellen (afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden, modelkalibratie, e.d.). Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de varianten.

4.2 Verkeer

Maak de verkeersafwikkeling inzichtelijk van de wegen in het plan- en studiegebied, waaronder:

- de Greenportlane fase 1 en fase 2 als onderdeel van de planvorming;
- de A73 en A67 als onderdeel van het Hoofdwegennet;
- de wegenstructuur en ontsluitingsstructuur van Klavertje 4;
- het onderliggend wegennet.

Model

Beschrijf in het MER de karakteristieken van het verkeersmodel. Geef aan op welke uitgangspunten de opbouw van het netwerk in de verschillende prognosejaren is gebaseerd en welke ruimtelijke ontwikkelingen voor de prognosejaren zijn meegenomen. Ga daarbij uit van verkeers- en vervoerprognoses voor 2020 en een doorkijk naar 2030 én 2040. Geef aan hoe de verschillende vervoerwijzen en verkeerssoorten in het model zijn opgenomen (vracht- en personenautoverkeer en openbaar vervoer). Zorg ervoor dat dit model aansluit bij het verkeersmodel voor de A67, A73 en A74.

Studiegebied

Geef in het MER op kaart aan wat als plangebied en wat als studiegebied moet worden beschouwd. Uitgangspunt voor het studiegebied is dat dit zodanig moet worden gekozen dat

relevante veranderingen/effecten met betrekking tot verkeersaanbod, luchtkwaliteit en geluid in beeld worden gebracht.

Analyse

De verkeerskundige analyse behelst een analyse van de volgende aspecten en onderwerpen voor het plangebied en studiegebied:

- de verkeersintensiteiten, onderscheiden naar personenverkeer en vrachtverkeer, alsmede onderscheid naar motief (woon-werk, zakelijk, overig) en tijdstip van de dag (ochtend- en avondspits en niet-spits/etmaal);
- de kwaliteit van de verkeersafwikkeling, in de vorm van I/C-verhoudingen op de wegvakken voor de jaren 2020, 2030 en 2040 en de capaciteit/verzadigingsgraad op de relevante kruispunten voor 2020;
- de eventuele congestie (-duur en -zwaarte) voor de jaren 2020, met een doorkijk naar 2030 en 2040;
- de verkeersveiligheid op de Greenportlane (ongevalskans, slachtoffers) voor het jaar 2020.

Beschrijf ook de effecten van de alternatieven als vervoer over water en railvervoer in combinatie met de geplande railterminal alsmede de kansen die duurzame mobiliteitsontwikkelingen kunnen bieden. Denk hierbij aan elektrificering van vervoer, nieuwe logistieke concepten (bijvoorbeeld een vergaande reductie van lege ritten en/of gecombineerd weg-water-rail vervoer), vergaande vormen van mobiliteitsmanagement en wijzigingen in mobiliteitspatronen als gevolg van ICT-ontwikkelingen (bijvoorbeeld vergaande vormen van telewerken).. Essentieel is dat de effecten van de alternatieven en varianten aan de doelstellingen en ambities van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 worden getoetst.

4.3 Natuur

Natuur algemeen

Geef in het MER aan welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Ga daarna in op de ingreep-effectrelatie tussen de voorgenomen activiteit en de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen.

Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

In het studiegebied liggen diverse beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000 gebieden en gebieden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het zogeheten 'Ledder-concept' omvat bovendien grote delen van de EHS in het studiegebied. Verken in het MER niet alleen de bedreigingen, maar ook de kansen voor het goed functioneren van deze natuurgebieden. Benoem de ontwikkelingen in de structuurvisie die de doelen voor deze gebieden versterken. Geef voorts aan in hoeverre toenemende stikstofdepositie als gevolg van deze ontwikkelingen leidt tot gevolgen voor de kwaliteit van Natura 2000-gebieden en de Wav-gebieden.

Natura2000

Zoals aangegeven in de notitie R&D (tabel 3.1) dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Er kan namelijk niet worden uitgesloten dat de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen in de omringende Natura 2000-gebieden. In de passende beoordeling dienen de gevolgen van de (cumulatieve) toename van stikstofemissie en -depositie op de omringende Natura 2000-gebieden (met name Deurnse- en Mariapeel en Maasduinen) centraal te staan. Daarbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen een kwantitatieve verkenning van de effecten van ontwikkelingen tot 2022 en een kwalitatieve verkenning van de gevolgen voor Natura 2000 op langere termijn. De passende beoordeling moet leiden tot een set van randvoorwaarden en aandachtspunten voor vervolgstappen in de plan- en besluitvorming. De passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in het MER.

EHS

Voor de bescherming van de overige gebieden, zoals de EHS-gebieden³, buiten Natura 2000, moet worden nagegaan welk toetsingskader de provincie hiervoor heeft vastgelegd. Voor deze gebieden dient in het MER te worden verkend in hoeverre de beoogde natuurdoelen van de EHS (in termen van natuurdoeltypen en doelsoorten) positief of negatief worden beïnvloed. Ook moet worden aangegeven of de ingrepen kunnen resulteren in onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van flora en fauna in nieuwe natuurgebieden, waaronder de nog te realiseren ecologische verbindingzones, worden aangetast of verloren gaan. Aan de hand van deze informatie moet op grond van het provinciaal toetsingskader worden nagegaan in hoeverre sprake is van saldering van natuur binnen de EHS of toepassing van het compensatiebeginsel. In hoofdlijnen geldt daarbij dezelfde aanpak als bij de passende beoordeling.

Ledderconcept

Het zogeheten Ledderconcept vormt het groen-blauwe casco van de gebiedsontwikkeling. Dit casco valt voor deel samen met de EHS. Breng deze samenhang in beeld.

“Binnen het casco van het ledderconcept is ook ruimte om waar nodig bestaande natuurwaarden die door de realisering van de werklandschappen verloren gaan te compenseren.” (paragraaf 2.3.5.). Geef in het MER aan welke waarden verloren gaan en hoe deze kunnen worden gecompenseerd in het Ledderconcept. Geef aan hoe wordt bewaakt dat de doelsoorten er ook daadwerkelijk komen/blijven en hoe gebiedsdoelen worden bereikt binnen een langjarige gebiedsontwikkeling.

Werk uit hoe de rustgebieden en ruime verbindingen in het Ledderconcept worden ‘bewaakt’ gedurende de gefaseerde ontwikkeling van het gebied

Flora en faunawet

De Commissie adviseert in het kader van dit plan-MER voor de op korte termijn (tot 2022) voorziene ontwikkelingen een quick scan uit te voeren op de soorten genoemd in de Flora- en faunawet en Rode lijst soorten. Ga na welke knelpunten kunnen optreden en hoe die oplosbaar kunnen zijn. Aan de hand van deze verkenning kunnen aanbevelingen worden geformuleerd (bijvoorbeeld ten aanzien van verrichten van nader onderzoek) voor het omgaan

---

³ Grote Molenbeek, Sint Jan Sleutelbergbos en Reulsberg.

met beschermde soorten bij de uitwerking van de diverse onderdelen in bestemmingsplannen.

4.4 Woon en leefmilieu

Beschrijf de aspecten die van invloed zijn op de leefomgeving. Geef aan welke effecten er optreden op de leefomgeving van het plan- en studiegebied. Effecten op de leefomgeving en gezondheid treden ook op onder de grenswaarden. Het MER moet daarom verder gaan dan alleen een toets aan de wettelijke grenswaarden en normen. De Commissie gaat hier voor de belangrijkste aspecten nader in op het effectonderzoek dat in het MER moet worden opgenomen.

4.5 Luchtkwaliteit

Vergelijking van alternatieven

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$ ⁴) en NO_2 te beschrijven, ook onder de grenswaarden.⁵ Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. (Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.) Presenteer de resultaten van de berekeningen middels verschilcontourenkaarten⁶ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.⁷

Geef een onderbouwing van de inputgegevens van de rekenmodellen. Ga bijvoorbeeld in op de herkomst van de verkeersgegevens en de aannames die zijn gedaan voor de (lokale) effectiviteit van (toekomstige) generieke en lokale maatregelen.

Toetsing aan wettelijke eisen

Een aantal onderdelen van het gebied Klavertje 4 zijn als 'in betekenende mate'-project opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).⁸ Maak aanneme-

-
- 4 Op dit moment zijn de rekenmethoden voor $PM_{2,5}$ nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar beredeneer of bereken de concentraties $PM_{2,5}$ dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen.
- 5 Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.
- 6 Gebruik hiervoor klassebreedtes van $1,0 \mu g/m^3$, indien klassebreedtes van $1,0 \mu g/m^3$ onvoldoende onderscheidend zijn gebruik dan kleinere klassebreedtes.
- 7 Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Coding Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.
- 8 Het betreft de projecten:
- IB-nr. 402 bestemmingsplan Bedrijventerrein Trade Port Nord & Park Zaarderheiken (recreatie), gemeente Venlo.
  - IB-nr. 408 Glastuinbouw Siberië, gemeente Maasbree.
  - IB-nr. 407 Glastuinbouw Californië, gemeente Horst aan de Maas.

lijk dat de totale ontwikkeling van Klavertje 4 past binnen, of in ieder geval niet in strijd is met het NSL.^{9;10}

Indien projecten die in het NSL zijn opgenomen worden gewijzigd geef dan aan hoe dit via de meldingsprocedure (artikel 5.12, twaalfde lid) is uitgewerkt.

4.6 Geluid

Beschrijf de huidige of heersende geluidbelasting op gevoelige bestemmingen en de geluidbelasting ten gevolge van verkeer en vervoer voor de jaren 2020 en geef een doorkijk naar 2030 en 2040. Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Wet geluidhinder en onderliggende regelingen.

Schenk in het MER voor zover van toepassing aandacht aan de cumulatie van geluidbelasting van de weg en geluidbelasting van overige geluidsbronnen. Beschrijf in het MER de toename of afname van aantallen geluidbelaste woningen (vanaf de voorkeurswaarde, uitgedrukt in de Europese dosismaat Lden, van 48 dB) en oppervlak geluidbelast natuurgebied (vanaf een etmaalgemiddelde van 42 dB(A)) door de verschillende alternatieven en scenario's. Presenteer de geluidscontouren op een contourenkaart.

Geef in het MER aan:

- of er thans al woningen zijn waarvoor een hogere waarde is verleend;
- in hoeverre er nog achterstallige saneringssituaties zijn;
- welke geluidsreducerende maatregelen (bijvoorbeeld in de vorm van geluidsschermen of 'stiller asfalt') getroffen zullen moeten worden.

Beschrijf in het MER ook de (positieve of negatieve) gevolgen voor de geluidniveaus langs de relevante bestaande wegen van het onderliggende wegennet.

Geef met name voor de jaren 2030 en 2040 aan in hoeverre technologische ontwikkelingen van vervoer (bijvoorbeeld elektrificering van het wegverkeer) kunnen bijdragen aan de realisatie van duurzame mobiliteitsdoelstellingen.

---

⁹ Vergelijk daarvoor de projectgegevens (= projectkenmerken en de daarbij horende luchtkwaliteitseffecten) in het besluit met de projectgegevens zoals opgenomen in het NSL.

¹⁰ De Commissie adviseert bij het aannemelijk maken of het project past binnen, of in ieder geval niet in strijd is met het NSL, kennis te nemen van de aanbevelingen in het RIVM-rapport 'Nulmeting van het NSL monitoringsprogramma, RIVM 2010'. Het gaat daarbij met name om:

- het openbaar maken van de door de wegbeheerders gebruikte verkeersmodellen en inputgegevens en de onderbouwing daarvan;
- het daarbij expliciet aangeven op welke wijze projecten en maatregelen die niet in het NSL zijn opgenomen (waaronder NIBM-projecten en lokale maatregelen) in de gegevens zijn verwerkt;
- het ruim voor het verstrijken van de derogatietermijn onderzoeken van de effectiviteit van ingezette maatregelen.

4.7 Externe veiligheid

Ga in op het aspect (externe) veiligheid. Beschrijf de risico's voor omwonenden en bewoners van het gebied K4. Geef aan wat de gevolgen voor het milieu zijn bij vrijkomen van gevaarlijke stoffen in water en bodem. Bespreek maatregelen ter beperking van deze risico's. Voeg een kaart toe die inzicht biedt in de geplande en aanwezige bebouwing en de aantallen aanwezige personen in de omgeving.

4.8 Bodem en grondwater

Geef aan hoe ruimtelijke ingrepen zijn afgestemd op de ondergrond en het grondwater en ga daarbij met name in op de effecten van de plannen voor toepassing van geothermie en koude-warmteopslag (KWO).

Beschrijf de ruimtelijke situering van de bronnen. Beschrijf de effecten van deze toepassingen op bodem en grondwater. Ga daarbij in op de kwantitatieve aspecten (grondwaterstanden en -stroming, beltdrift, kwel, infiltratie) en de afgeleide effecten (wateroverlast, zetting) en anderzijds de kwalitatieve aspecten (chloride en de door afwijkende watertemperaturen veranderde chemische processen) en de afgeleide effecten (ecologie, watervoorziening voor de landbouw). De effecten dienen beschreven te worden inclusief een beschouwing van onzekerheden, onder meer ten aanzien van de bandbreedte van de modelparameters.

4.9 Water

Geef aan hoe het watersysteem verandert in de langjarige gefaseerde aanpak. Geef aan hoe deze fases zijn georganiseerd en hoe de waterkwaliteit per fase wordt gewaarborgd. Als gevolg van de ontwikkeling van bedrijventerreinen neemt het waterbergend vermogen van het gebied af. Beschrijf dit effect en geef aan hoe in het ontwerp van het watersysteem met de hieruit voortkomende waterbergingsopgave wordt omgegaan. Geef ook aan hoe het te ontwikkelen watersysteem bijdraagt aan de eisen van de te ontwikkelen natuurwaarden binnen het plangebied.

Geef aan welke criteria er worden gesteld aan de inrichting van projecten in relatie tot de waterkwaliteit zowel bij normaal gebruik als in geval van calamiteiten.

4.10 Landschap

Beschrijf de kenmerken van het landschap in de referentiesituatie. Ga daarbij in op schaal, dichtheid, reliëf, openheid, natuurlijke elementen (water, vegetatie en opgaande beplanting), (water)wegen, gebouwen, zichtlijnen, oriëntatie, cultuurhistorische patronen en elementen. Beschrijf de waardering van deze kenmerkende landschappelijke elementen.¹¹

---

¹¹ Denk bij waardering aan vervangbaarheid, zeldzaamheid, gaafheid, kenmerkendheid, regionale betekenis van het landschap, structuren en relaties (samenhang) en leesbaarheid en herkenbaarheid.

Beschrijf de opbouw van de ruimtelijke ontwikkeling van het voornemen, de grootte, hoogte, dichtheid, structuur en de wijziging van aanwezig natuurlijk reliëf.

De landschappelijke inpassing is gericht op het Ledderconcept en de aanleg van dijken om de klavers die moeten dienen als een bufferzones. Geef aan welke inrichtingprincipes er mogelijk zijn om de ruimte, doorzicht en verbindingen in de toekomst te realiseren. Geef aan wat de effecten van de windturbines zijn op het landschap.

Geef aan wat de landschappelijke effecten zijn van vernietiging van elementen, materiële veranderingen, functieveranderingen en het doorsnijden, vullen of juist openen van de ruimte.

5. Overige aspecten

5.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van het voorkeursalternatief en de varianten daarin moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de aard en mate waarin de alternatieven andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

5.2 Leemten in milieu-informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

5.3 Onzekerheden en evaluatieprogramma

Houd bij de vergelijking en toetsing van de varianten aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.¹² Geef daarvoor in het MER inzicht in:¹³

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, dat wil zeggen het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case);

---

¹² Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

¹³ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf).

- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet worden gehaald.¹⁴

5.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

5.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de varianten daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de varianten;
- de vergelijking van de varianten en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

---

¹⁴ Dit sluit aan bij de adviezen van de Commissie Elverding. Met de oplevertoets wordt ook invulling gegeven aan de (tot op heden veelal niet nagekomen) verplichting tot evaluatie van een MER (artikel 7.39 t/m 7.42 van de Wet milieubeheer).

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Provincie Limburg, gemeente Horst aan de Maas, gemeente Peel en Maas en gemeente Venlo, gecoördineerd door Development Company Greenport Venlo (DCGV).

Bevoegd gezag: Gemeente Horst aan de Maas, gemeente Peel en Maas en gemeente Venlo

Besluit: intergemeentelijke structuurvisie

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie
C9.0, C10.2, C11.2, C11.3, C14.0, C15.0, C18.4, D22.2

Activiteit:

Verdere ontwikkeling van het gebied Klavertje 4 / Greenport Venlo tot een omvangrijk, duurzaam werklandschap.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 9 februari 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 10 februari 2011 tot en met 23 maart 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 27 januari 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 26 maart 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

ir. J.J. Bakker

ing. J.A. Janse

drs. R. Meeuwsen (werkgroepsecretaris)

drs.ing. F. ten Thij

drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)

dr.ir. F. van de Wetering

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en detailniveau planMER Structuurvisie Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 / Greenport Venlo, Development Company Greenport Venlo, 25 januari 2011;
- Landschapsplan, Heusschen Copier, juni 2010;

- Blauwplan Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 / Greenport Venlo, Arcadis, 8 januari 2009;
- Notitie Samenvatting Energieplan, Development Company Greenport Venlo, 9 februari 2011.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 / Greenport Venlo

Rijk, provincie en gemeenten hebben het voornemen om het gebied Klavertje 4 / Greenport Venlo te ontwikkelen. Het gebied moet ruimte bieden aan onder andere glastuinbouw, logistieke bedrijven, agribusiness en aanverwante bedrijven en instellingen. Om deze ontwikkeling te realiseren wordt een intergemeentelijke structuurvisie opgesteld. De Development Company Greenport Venlo (DCGV) treedt daarbij op als coördinator. Ten behoeve van de structuurvisie wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Dit advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage gaat in op de inhoud van het MER.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3245-0

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

